PWYLLGOR LLYWODRAETH LEOL A THAI

CYMHORTHDAL CYFRIF REFENIW TAI (HRAS) 2001-02

Diben

1. Mae'r papur hwn yn rhoi gwybod i'r Pwyllgor am y prif benderfyniadau i'w gwneud mewn perthynas â Chymhorthdal Cyfrif Refeniw Tai (HRAS) ar gyfer tai cyngor yn 2001-02.

Argymhelliad

2. Gwahoddir y Pwyllgor i nodi'r argymhelliad allweddol i ymgynghori ag awdurdodau lleol ar godiad rhent o 4.5% ar gyfer 2001-02 i ddibenion cymhorthdal HRA.

Amseru

3. Mae angen ymgynghori'n fuan ar weithrediad HRAS yn 2001-02 er mwyn i awdurdodau lleol wneud penderfyniadau cyllideb a rhent o fewn y terfynau amser gofynnol.

Cefndir

4. Mae'r Cyfrif Refeniw Tai (HRA) yn cofnodi incwm a gwariant ar eitemau fel rhent, rheoli a chynnal a chadw, taliadau benthyciadau etc mewn perthynas â stoc tai'r cyngor. Mae awdurdodau'n gweithredu ar sail gwirioneddol tra bo'r Cynulliad yn defnyddio cyfrif "tybiannol" i ddibenion cyfrif cymhorthdal. Yn **Atodiad 1** ceir enghraifft o gyfrif "tybiannol" wedi'i gymharu â chyfrif "gwirioneddol".

5. Nod y cymhorthdal yw delio ag unrhyw ddiffyg rhwng incwm a gwariant ar HRA "tybiannol" awdurdod. Wrth amcangyfrif swm blynyddol y cymhorthdal mae'n rhai gwneud rhai rhagdybiaethau. Y rhagdybiaethau allweddol yw canllawiau lefelau rhent a lwfansau rheoli a chynnal a chadw. Mewn perthynas â lefelau rhent, mae'r Trysorlys yn cynghori y dylid seilio'r rhagdybiaeth ar godiad rhent o 4.5% ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf. Seilir rhagdybiaeth rheoli a chynnal a chadw ar fodel ystadegol cymhleth y cytunir arno'n flynyddol â'r Trysorlys.

6. Mae'n rhaid penderfynu a ddylid rhoi blaenoriaeth i fanteisio'n llawn ar yr adnoddau sydd ar gael i awdurdodau lleol ar gyfer gwariant rheoli a chynnal a chadw, yn hytrach na gostwng lefel codiadau rhent. Bwriedir cadw lefel codiadau rhent yn 4.5%, yn unol â'r hyn a nodwyd gan y Trysorlys, er mwyn caniatáu i awdurdodau allu gwario'r swm mwyaf posib ar waith atgyweirio a gwella'r stoc tai. Gwneir y penderfyniad hwn gan wybod am gyflwr gwael stoc tai awdurdodau lleol Cymru a'r buddsoddiad sylweddol sydd ei angen i'w wella i safonau modern derbyniol.

7. Disgwylir y bydd rhent yn codi tua 4.5% y flwyddyn nesaf. Serch hynny, gall y Cynulliad bennu lefel rhent fel canllaw sydd yn uwch neu'n is na 4.5%. Os yw'r rhent yn cael ei godi o lai na 4.5%, bydd gan awdurdodau lai o arian ar gyfer rheoli a chynnal a chadw gan fod gofyn i'r Trysorlys gytuno ar y gyllideb gymhorthdal gyffredinol, ac ni ellir mynd y tu hwnt i hynny. Os yw'r rhent yn cael ei godi o fwy na 4.5%, bydd gofyn i'r Cynulliad ddod o hyd i'r costau ychwanegol ar gyfer ad-daliadau rhent o'i arian ei hun.

Cydymffurfio

8. Mae'r pwerau perthnasol i bennu rheolau cyfrif hawl cymhorthdal HRA a'r fframwaith ar gyfer gwneud dyfarniadau a chyfeiriadau wedi'u trosglwyddo i'r Cynulliad, ac fe'u nodir yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989:

- mae Adran 80 yn delio â chyfrif cymhorthdal HRA
- mae Adran 87 yn delio â fframwaith gwneud dyfarniadau a chyfeiriadau

9. Mae'r pwerau hyn wedi'u dirprwyo i Weinidog y Cynulliad. Nid oes unrhyw faterion priodoldeb na chywirdeb. Mae Swyddog Cydymffurfio'r Cynulliad yn fodlon.

Goblygiadau Ariannol

10. Mae HRAS yn Wariant a Reolir yn Flynyddol. Ni all unrhyw adnoddau heb eu gwario gael eu defnyddio i godi Terfyn Gwariant Adrannol y Cynulliad. Bydd rhenti canllaw a lwfansau rheoli a chynnal a chadw yn cael eu gosod er mwyn sicrhau bod gwariant o fewn y terfynau cyffredinol y cytunwyd arnynt â'r Trysorlys. Ymgynghorwyd â'r Is-adran Cynllunio Ariannol a Chyllid Llywodraeth Leol yngln â'r cyflwyniad hwn, a nodwyd nad oes unrhyw rwymedigaethau ariannol ychwanegol i'r Cynulliad.

Is-adran Perfformiad Tai a Chyllid Hydref 2000

Atodiad 1

HRA: CYMHARU "TYBIANNOL" A GWIRIONEDDOL			**CYFRIF**
Enghraifft:			
		ALl	Cynulliad
		Gwirioneddol	Tybiannol
		£m	£m
Incwm:			
Rhenti		8.3	8.4
Taliadau Gwasanaeth		0.4	0
Cyfanswm Incwm:	(A)	**8.7**	**8.4**
Gwariant:			
Rheoli a Chynnal a Chadw		3.8	4.2
Taliadau Gwasanaeth		0.4	
Taliadau Benthyciad		1.8	1.7
Cyfanswm Gwariant	(B)	**6.0**	**5.9**
Gweddill cyn ad-daliadau rhent (A - B)		2.7	2.5
Ad-daliadau rhent (Budd-dâl Tai)		-4.6	-4.6
Is-gyfanswm		**-1.9**	**-2.1**

Hawl HRAS	2.1	2.1
Gweddill cyffredinol	0.2	0

Nodyn: Mae'r HRA tybiannol yn '0' ar bob achlysur,
gan mai'r hawl HRAS sy'n rhoi'r cydbwysedd